

Alvor bag en saadan Bekendtgørelse, end Tilfældet er nu, hvor der ofte søges om saa og saa mange Folk, som der slet ingen Pladser er til, men som Fæstkontorerne ved at indskrive saa Gehyr af fra første Hærd og saa have at sjakre med bagester. Altsaa jeg har ingenlunde tænkt mig disse Kontorer som blotte Anvisn nagskontorer. Paa den anden Side vil jeg sige, at den højtærede Ministers Tanke forekommer mig ingenlunde urigtig. Selv om Rigsdagen vilde gaa ind paa en Ordning, hvorved der enten blev Bevillingsfæstemænd eller Borgerstabsfæstemænd under visse strengere Betingelser, kunde der forekomme det mig, meget godt ved Siden deraf bestaa et eller flere offentlige Kontorer, og jeg kunde tænke mig, at disse to Ting særdeles godt kunde forenes, ligesom jeg holder mig forbiisset om, at disse offentlige Kontorer vilde gøre særdeles megen Nytte. Jeg tror ikke, det vilde blive mange, ordentlige Tvender, der, naar de søgte Plads, vilde faste sig i Fæstemændenes Klør, naar de kunde blive hjulpsne af offentlige Kontorer, og saaledes vilde det gaa Husbonderne med. Altsaa jeg er ingenlunde enig med det ærede Medlem for Hjørring Amts 5te Valgkreds (Bertelsen) i, at Ministerens Tanke om, at bægge Systemer kunde forenes, og at de offentlige Kontorer ved Siden af de andre kunde gøre særdeles god Nytte, er forfæstelig, men det er jo mere Tanker, man udfaster ved 1ste Behandling. Sagen egner sig jo bedre til Drøftelse i Fortrolighed i et Udvalg, hvor der kan gøre sig flere Opfattelser gældende, hvorved man faar mere at vælge imellem og mere at kombinere, for saa vidt det er nødvendigt for at finde en Udvej.

Rättichan: Jeg vil blot tillade mig i Tilslutning til, hvad ærede foregaaende Talere have rørt ved, og hvad der navnlig fremgik af de Udtalelser, der faldt fra det ærede Medlem for Hjørring Amts 5te Valgkreds (Bertelsen), at fastslaa, at der ogsaa uden for Kjøbenhavn er stærk Trang til at se den Institution omlagt og forbedret, som man her beskæftiger sig med i det foreliggende Lovforslag. Det er ogsaa almindelig anerkendt, at der i Kjøbstæderne hvor Fæsteforholdene afluttes ogsaa for Landets Bedkommende, sker betydelige Misbrug. Om de end ikke have antaget den særdeles forfæstelige Karakter, som er kommen frem ad Erfaringsens Vej her i Kjøbenhavn, kan der dog opvises talrige Misbrug ogsaa i Kjøbstæderne. Det er vist ogsaa saa, at om der end er hæderlige Fæstemænd til Stede, som der naturligvis er i rig Mængde i Kjøbstæderne, finder der dog ofte ved Siden af

disse Virksomhed en Slags, om jeg saa maatte sige, underjordisk Fæstemandsvirksomhed Sted; der kan ofte være Kontorer ved Siden af eller lige over de hæderlige Fæstemandskontorer, der optage en Konfurrence med dem, desværre ofte med betydeligt Held, men ikke til Held for Tvendet og langt mindre for Husbonden, men kun for deres egen pekuniære Fordel og Fremgang. Hvad enten man nu vil gaa den Vej, der er paavist i Lovforslaget, som det nu foreligger fra Landstinget, at man vil overlade det til kongelig Anordning, om Loven skal gælde i en eller anden Kommune uden for Kjøbenhavn, eller gaa den anden Vej, som navnlig det ærede Medlem for Hjørring Amts 5te Valgkreds (Bertelsen) paastod er den bedste, at man udvider Forfristerne om Fæstemandsinstitutionen i selve Loven til Kjøbstadkommunerne, forekommer mig at være af mindre væsentlig Betydning, og det er jo, om jeg har opfattet det ret, ogsaa udtalt af den ærede Justitsminister i det andet Ting, at han kunde godt gaa med straks til en Udvidelse til Kommunerne uden for Kjøbenhavn. Der vil altsaa rimeligvis ikke fra Ministerens Side fremkomme Indvending mod, at Lovforslaget formuleres saaledes. For mig staar det saaledes, at det ikke saa meget kommer an paa, hvilken af disse Veje man gaar, altsaa om det sker straks ved Loven eller senere ved Udvidelse ved kongelig Anordning, thi for mig ligger Hovedvægten paa, hvorledes de Regulativer blive affattede, til hvilke der hentydes i Lovforslagets § 2. Jeg mener, at i Virkeligheden vil Bedtagelsen af disse Regulativer og den Fastslaaen af Betalingen, som ogsaa vil være Genstand for Regulativet og dets Affattelse, blive Hovedsagen, og man vil derigennem let komme til en tilfredsstillende Ordning. Det er jo ogsaa saa, at disse Regulativer kunne til enhver Tid forandres, og man kan da selv være medvirkende til en Fremgang og Forbedring af Forholdet, saa at der i Virkeligheden vil komme en ret tilfredsstillende Ordning af det hele. Jeg kan derfor ikke være enig i, at man ikke skulde opnaa et betydeligt Fremskridt ved Lovforslaget, som det foreligger. Jeg tror, at der vil blive Fremgang naar man sørger for gode Regulativer, og at Loven paa en eller anden Maade kommer til at virke lige fuldt i og uden for Hovedstaden.

Hørdum: Det har glædet mig i Dag at høre, at den ærede Justitsminister ikke stiller sig saa afvisende over for nye Tanker nu, som han efter min Opfattelse gjorde ved første Behandling af denne Sag i det andet